

Klimatická konference

Krátká rollová hra, ve které si žáci v rolích zástupců různých států světa vyzkouší jednání směřující k řešení klimatické změny. Každý stát má jiná východiska, jiné zájmy a jiné prognózy budoucího vývoje. Času na jednání a realizaci řešení však mnoho nezbývá...

Délka: 45 minut

Předměty: výchova k občanství, zeměpis

Věk: 8.–9. ročník, střední škola, VŠ a dospělí

Typ: lekce

Vytvořeno: listopad 2021

Autor/ka: Ludmila Chmelíková a Jiří Nešpor, pro potřeby webu upravila Hana Mikulicová,
[Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání](#)

Pomůcky:

- na místě: tabule/flipchart, dataprojektor, plátno a PC s připojením na internet, prostor, ve kterém mohou žáci pracovat ve 2–4 členných skupinách (celkem ideálně 6–8 skupin), papíry, tužky, zvoneček, sada post-itů (lepicích lístečků)
- předem vytisknout/napsat: sada karet náhod pro každou skupinu, příp. kartičky pozice aktérů (příloha 1)
- na PC k promítnutí: úvodní video z konference, odměřovač času, příp. kartičky pozice aktérů

Vzdělávací cíle:

- Žák zhodnotí přínosy a rizika klimatických konferencí ve vztahu ke společnému, žádoucímu a naléhavému cíli, tj. rychlému dosažení uhlíkové neutrality.

Postup:

1. Uvedení do tématu – konference o klimatu (10 min)

Využijte aktuální dění, tj. jednu z posledních široce medializovaných konferencí o klimatické změně – my jsme využili konferenci OSN COP26 v Glasgow (listopad 2021), respektive [krátký příspěvek o této konferenci z webu ČT24](#). Poté s žáky shrňte hlavní sdělení příspěvku:

- *Co je/bylo cílem této konference?*
- *Jaké jsou/byly hlavní naděje spojované s konferencí? Naopak jaké pochybnosti byly zmiňovány?*
- *Veřejnost se často ptá po smyslu takovýchto konferencí. Co byste odpověděli vy?*

Odpověď na poslední otázku si žáci v 1–2 větách zapíší na papír / do sešitu.

2. Rollová hra – část před konferencí (20 min)

Rozdělte žáky do skupin po 2–4, stejný počet žáků ve skupině není nutný. Ideální počet skupin je 6–8. Řekněte jim, že se na chvíli stanou delegáty různých států světa, kteří se sejdou na podobné konferenci jakou před chvílí viděli. Jejich cílem je zastavit klimatickou změnu, tedy dosáhnout co nejdříve uhlíkové neutrality.

Konference se bude konat od začátku hry (tj. spuštění časomíry) nejpozději za 12 min. Může ji svolat kterýkoliv stát, a to tím způsobem, že si půjde sednout na připravené místo. Pro její svolání je potřeba

jediné – mít alespoň jeden návrh řešení pro každou z těchto šesti oblastí:

- Výroba energie
- Průmysl a výroba
- Doprava
- Nakládání s odpady
- Zemědělství
- Domácnosti

Oblasti napište na tabuli. Návrhy řešení si skupiny zapisují na papíry nebo do sešitu.

Upozorněte žáky na dvě důležitá pravidla:

- Jakmile jedna ze skupin svolá konferenci, tj. přesune se na vybrané místo, ostatní skupiny přestávají vymýšlet vlastní návrhy.
- Do hry budou zasahovat náhody, které představují karty na hromádkách. Po každém roce (tj. po každé minutě) tedy skupiny upozorníte, nejlépe zazvoněním na zvoneček, aby obrátily horní kartu, bude-li prázdná, pokračují dál bez omezení, bude-li na ní nějaká mimořádná událost, musí na ni reagovat dle instrukcí. To jim přinese zkrácení času k řešení – některé státy proto nebudou mít k dispozici celých 12 minut.

Těsně před spuštěním časomíry rozdejte do skupin karty náhod.

Doporučujeme žákům ještě jednou zopakovat, že hledáme a píšeme řešení, která by pomohla dosáhnout co nejdříve uhlíkové neutrality a zastavit klimatickou změnu (osvědčilo se nám zapsat tento cíl i na tabuli).

3. Rolová hra – konference (5 min)

Jakmile se jedna ze skupin dostaví na vybrané místo a svolá tak konferenci, vyzvěte ostatní skupiny, aby se k ní připojily. Pokud některé skupině mezitím skončil čas, konference se nezúčastní. Protože minimálně jedna ze skupin bude mít v balíčku čtyři karty, které zkrátí čas o jednu minutu, může taková situace nastat již po 8 minutách.

Řekněte skupinám, které se zúčastní konference, že nyní mají 5 min na to, aby se dohodli na řešení. Dohodnutá řešení píšou na post-ity. Dohodnuté řešení by mělo být přijatelné pro všechny státy, které se účastní konference. Pro každou oblast by měly dosáhnout alespoň jednoho řešení.

Státy, které se konference neúčastní, nemohou do průběhu nijak zasahovat, mohou ale průběh konference sledovat.

Bez ohledu na počet domluvených řešení po 5 minutách konferenci rozpustte – žáci se posadí zpět na svoje původní místa (nejlépe do skupin států, ve kterých předtím pracovali).

4. Reflexe hry (10 min)

Nejprve nechte žáky, kteří se zúčastnili konference, aby stručně pojmenovali navržená řešení. Nezabývejte se ale dál jejich kvalitou – můžete to udělat v některé z následujících hodin.

S žáky zkoumejte hlavně proces, který k těmto řešením vedl. Zaměřte se na:

- striktně vymezenou délku času na hledání řešení i na samotnou konferenci (*Jak jste se cítili, když jste viděli, jak vám rychle ubývá čas? Co to znamenalo pro řešení, která jste navrhovali? Jak vás to ovlivnilo ve vašem přístupu k návrhům jiných států na konferenci?...*)

- karty náhod a jejich nerovnoměrné rozvržení mezi státy (*Vnímali jste, že některým státům se čas snižuje rychleji? Je to tak i v reálném světě? Proč se tyto státy nemohly zúčastnit konference?...*)

Dle času můžete žákům ukázat kartičky pozice aktérů z webu Fakta o klimatu (lze promítnout či vytisknout a rozhodit mezi žáky). Materiál popisuje podíl těchto států na světových emisích, dopady klimatické změny a hodnotí také jejich úsilí problém řešit. Není nutné procházet všechny státy, ale můžete se pokusit najít paralely, proč se některé skupiny snažily najít řešení co nejrychleji a některé spíše vyčkávaly.

Na úplný závěr nechte žáky, aby se vrátili k tomu, co si na začátku hodiny napsali na papír / do sešitu jako odpověď na otázku: *Veřejnost se často ptá po smyslu takovýchto konferencí. Co byste odpověděli vy?,* a svoji odpověď doplnili či upravili. Veďte je k tomu, aby popsali přínos těchto konferencí a rizika a bariéry, na která naráží. Dle času odpovědi sdílejte nebo si je nechte od žáků poslat např. do online učebny.

Tip:

Je vhodné se v další hodině vrátit k řešením přijatým na konferenci a diskutovat:

- jejich přínos k uhlíkové neutralitě
- praktickou realizaci
- přijatelnost pro jednotlivé aktéry

Infobox:

Pro plynulý průběh lekce je vhodné:

- prostudovat si cíle, průběh a závěry některé z konferencí OSN o klimatické změně, např. [COP27](#) v Egyptě nebo [COP28](#) v Dubaji.
- seznámit se s přehledem existujících mezinárodních dohod, např. zde: [Mezinárodní dohody a legislativa](#) (faktaoklimatu.cz).
- prostudovat si výchozí pozice (dopady a zhodnocené úsilí) vybraných států v příloze 1.

Lekce je součástí výukového programu Lipky – školského zařízení pro environmentální vzdělávání Brno: Klima se mění s námi I, II, <https://www.lipka.cz/vyukove-programy-kamenna?idm=92>. Celý program je možné objednat na pracovišti Lipky, Kamenná.

Metodická podpora:

Pro svolání konference je doporučeno, že si jeden ze států půjde sednout na předem stanovené místo. Je ale možné zvolit jakýkoliv jiný signál podle prostorových možností třídy, např. jeden ze států si půjde stoupnout ke dveřím apod.

Karty náhod vytvoříte jednoduše – pro každou skupinu to bude 18 papírků poskládaných na hromádku textem dolů. Většina kartiček na hromádkách bude prázdných, ale některé doplňte těmito texty:

- letní vlna veder a zdravotní problémy obyvatel zkrátily váš čas na řešení o 1 rok
- nečekané povodně zkrátily váš čas na řešení o 1 rok
- dlouhotrvající sucho a neúroda zkrátily váš čas na řešení o 1 rok
- stoupající hladina moře zkrátila váš čas na řešení o 1 rok

Doporučujeme přidat tyto kartičky do hromádek takto:

- jednomu státu – 4 kartičky s texty (symbolizuje malé ostrovní státy přímo existenčně ohrožené klimatickou změnou)
- dvěma státům – 3 kartičky s texty (symbolizuje chudé státy, u kterých je předpoklad, že budou velmi silně ohrožené klimatickou změnou: státy Afriky, Blízký východ, chudší a klimaticky velmi ohrožené části Asie, např. Indie)
- dvěma státům – 2 kartičky s texty (symbolizuje státy silně ohrožené klimatickou změnou, v případě chudších zemí ale spíše jen v některých částech, jako Brazílie, Čína, Rusko, Japonsko)
- dvěma státům – 1 kartička s textem (symbolizuje státy méně ohrožené klimatickou změnou, nebo silněji jen částečně, jako Evropská unie, USA)

Pro starší žáky či zkušenější skupiny, kde jste již s návrhy řešení pracovali, je vhodné zvolit vyšší počet navržených řešení v omezeném čase 12 min (např. 2 návrhy pro každou oblast).

Na první pohled se zdá, že hru je možné zařadit až ve chvíli, kdy s žáky vybraná řešení projdete. Z naší zkušenosti ale vyplývá, že to není nutné, a hru navrhujeme zařadit spíše jako vstup do problematiky řešení klimatické krize. Je ale potřeba počítat s tím, že zdaleka ne všechny návrhy žáků se budou vztahovat k uhlíkové neutralitě, budou realizovatelné a přijatelné. I tuto perspektivu „odbornosti“ ale můžeme s žáky po konferenci diskutovat – do jaké míry vychází na reálných konferencích diskutovaná řešení z analýz a odborných studií a nakolik jsou odrazem toho, co představitelé států právě považují za důležité?

Zdroje:

Infografika Kartičky pozice aktérů od autora Fakta o klimatu [online]. Otevřená data o klimatu, z. ú., 2023 [cit. 2022-05-03]. Dostupné z: <https://faktaoklimatu.cz/assets-local/files/karticky-pozice-akteru.pdf>

HOSENSEIDLOVÁ, Petra a Rudolf POŽÁR. Vysoké ceny energií ukazují, že je nutné rozvíjet čistou energetiku, řekl Biden na summitu v Glasgow. ČT24 [online]. 1.11.2021, 1 [cit. 2022-09-18].

Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3393808-zbyva-nam-minuta-do-pulnoci-v-glasgow-zacala-klimaticka-konference-cop26>

Přílohy:

Příloha 1: Kartičky pozice aktérů